

01	06	11	16	21	26	31	36	41	46	51	56	61	66	71	76	81	86	91	96	100

METSÄTALOUS

Metsätilat olivat aluksi leveitä ja pitkiä, mutta perinnönjaossa tiloja halkaistiin aina kapeammiksi ja kapeammiksi.
PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ MIKKO HONKANEN, TOIMIVA METSÄ -HANKE

Työryhmä ehdottaa puun hinnoittelun uudistamista

Maa- ja metsätalousministeriön työryhmä ehdottaa puun hinnoittelun uudistamista. Rungon osien läpimittoihin perustuva hinnoittelu poistaisi katkonnan vaikutuksen kantorahaan.

..... Puumarkkinatyöryhmä esittää rungonosahinnoitteluun siirtymistä. Menetelmässä runko jaetaan läpimitan perusteella rungonosiin, esimerkiksi neljään eri osaan, jotka jokainen hinnoitellaan erikseen.

Hakkuukone laskisi läpimittojen osuudet, eikä katkonnalla olisi merkitystä lopputulokseen kantorahan osalta.

”Esitys vähentäisi puunostajan suorittaman katkonnan vaikutusta metsänomistajan puunmyyntituloihin. Vastavasti puuta käyttävä teollisuus voisi katkoa ostamansa puut paremmin korjuuhetken kysyn-

Katkonnan vaikutus pois

Työryhmän mallissa metsänomistajan kantoraha määräytyisi kunkin läpimittaluokan sisältämien rungonosien tilavuuden mukaan. Puut ostanut yhtiö saisi hoitaa katkonnan haluamallaan tavalla, eikä se vaikuttaisi kantorahaan.

Läpimitan lisäksi malliin on ympätty laatuvaatimukset. Alimmillaan kyse on nykyisistä kuitupuun laatuvaatimuksista.

Järeimmissä luokissa käyttöön tulevat saha- ja vaneritukin laatuvaatimukset.

Ostaja hyötyisi katkonnan vapautumisesta monin tavoin. Se vähentäisi hukkapuuta ja antaisi mahdollisuuden katkoa puut juuri tarpeeseen sopivaksi.

Menetelmä muistuttaa runkohinnoittelua, jossa ostaja maksaa jokaiselle puulajille vain yhden hinnan. Kyseisen menetelmän käyttö on jäänyt vähäiseksi, vaikka se olisi metsänomistajalle hyvin selkeä.

Salon mukaan rungonosiin perustuva hinnoittelu jakaa riskiä.

”Runkohinnalla ostettaessa ostaja ei voi tietää, mitä puun sisältä löytyy. Rungon osiin perustuvassa hinnoittelussa riski ja menetelmän edut jakaantuvat tasaisemmin.”

Läpimurto voi kestää

Paperilla menetelmä vaikuttaa monimutkaiselta. Se johtuu

»Aiemmin puhuttiin, että viimeinen sammuttaa valot. Nyt tilanne on aivan toinen. Kotimaisen puun käyttö on noussut ennätykseen.«

JUHA HAKKARAINEN

siitä, että nykyistä tavaralajimenetelmää on käytetty kymmeniä vuosia. Se on siten iskostunut kaikkien mieleen.

”Tämä on oikeasti hyvä vaihtoehto kaikille osapuolille. Tässä vaiheessa on silti mahdotonta sanoa, lyökö tämä uusi menetelmä läpi ja tulee ko siitä joskus valtamenetelmä. Seuraavassa vaiheessa sitä pitää alkaa kokeilla.”

Yhtenä menetelmän etuna on, että se palkitsee ainakin periaatteessa pitkäjänteisiä metsätalou-

den harjoittajia. Se toteutuu, jos järeistä ja laadukkaista rungonosista aletaan maksaa korkeampaa hintaa.

Rungonosien mittaus tapahtuisi hakkuukoneen mittalaitteella, kuten nykyisessäkin tavaralajimenetelmässä.

Leimikot kerralla valmiiksi

Puumarkkinatyöryhmä esittää myös uutta toimintamallia, jossa metsänhoitoyhdistys tai muu vastaava toimija tarjoaa puun ostajalle korjuuvalmista leimikkoa.

”Kumisaappaiden jäljet metsässä maksavat. Uudessa toimintamallissa leimikot valmistellaan kerralla siten, että hinnoittelu ja korjuun aloittaminen on mahdollista ilman erillistä ostajan tekemää maastokäyntiä”, selittää metsäjohtaja **Juha Hakkarainen** MTK:sta.

Tavoitteena on metsäammatilaisten päällekkäisen työn vähentäminen ja se, että leimikot voitaisiin ostaa sähköisen puukauppapaikan välityksellä.

Puukaupassa hyvä henki

Puukauppa on käynyt viime vuodet hyvin ja kantohinnat ovat vakiintuneet. Osastopäällikkö **Juha Ojala** kertoo ministeriön vetämän työryhmän vaikuttaneen siihen omalta osaltaan.

”Puukaupan osapuolilla on ollut vahva halu kehittää puukaupan toimivuutta. Esimerkiksi puukaupan hintatietoa on

saatu kehitettyä. Nyt on vuoroa ehdotuksia puukaupan edelleen kehittämiseksi ja sähköisen puukaupan helpottamiseksi.”

Ojala korostaa puukaupan kehittämisen tärkeyttä ja osapuolten välistä luottamusta. Hyvin toimiva puukauppa parantaa metsäalan kilpailukykyä ja tuo uusia investointeja.

Sekä Salo että Hakkarainen ovat samoilla linjoilla. Hakkaraisen mukaan työryhmä on osaltaan vaikuttanut, että puukauppa on viime vuosina käynyt hyvin ja ennustettavasti.

”Neljä vuotta sitten puhuttiin, että viimeinen sammuttaa valot. Nyt tilanne on aivan toinen. Kotimaisen puun käyttö on noussut ennätykseen”, Hakkarainen muistuttaa.

Salo nostaa seuraavaksi kehitysaskeleeksi aidon sähköisen puukauppapaikan muodostamisen.

JARMO PALOKALLIO

PEKKA RÄLÄ

Eija Ollilan metsäpalsta on tässä kohtaa noin 20 metrin levyinen. Palstan läpi kulkee tie ja vieläpä tienrysteyskin. Projektipäällikkö Mikko Honkanen näyttää, missä tilaraja kulkee.

Nauhat purkautuvat yhteismetsäksi Pohjois-Pohjanmaalla

OULU (MT)

Pahimmillaan vain muutaman metrin levyisiä, nauhamaisia metsätiloja puretaan tilusjärjestelyin Pohjois-Pohjanmaalla. Haukiputaalle nauhoista muodostuu yhteismetsä.

Tilakartta näyttää kuin viivakoodilta. Metsätalous ei voi olla kovin tehokasta, jos palsta on 8,3 metriä leveä ja 450 metriä pitkä.

”Isä ei tainnut edes tietää, missä palsta sijaitsee”, metsänomistaja **Mikko Pohjamo** tuumii.

Hän omistaa vaimonsa **Helena Pohjamon** kanssa useita metsäpalstoja Oulun Haukiputaalla. Niistä kaksi kauimmaista ja hankalimman muotoista pariskunta aikoo liittää uuteen yhteismetsään, joka perustetaan elo–syyskuun vaihteessa.

Isojaon peruja

Pitkät, nauhamaiset tilat ovat peruja 1800-luvulla toteutetusta isojaosta. Pohjanmaan jokivarsien taloille jaettiin metsätilat tasapuolisesti niin, että jokainen sai tietyn osuuden kangas- ja turvemaita.

”Metsätilat olivat aluksi leveitä ja pitkiä, mutta perinnönjaossa tiloja halkaistiin aina kapeammiksi ja kapeammiksi”. Toimiva metsä -hankkeen projektipäällikkö **Mikko Honkanen** kertoo.

Metsäkeskuksen ja Maan-

Mikko Pohjamo (oik.) mietittyi yhteismetsään liittyminen, mutta sen edut painoivat vaakakupissa. Mikko Honkanen on haastatellut maanomistajia laajasti.

mittauslaitoksen viisivuotinen, elokuussa päättyvä hanke on edistänyt epäkäytännöllisten tilusrakenteiden järjestelyä eri puolilla Pohjois-Pohjanmaata. Haukiputaalla saatiin käyntiin 5 800 hehtaarin järjestelytoimitus. Samalla alueelle muodostetaan 1800 hehtaarin yhteismetsä.

Ikä ja etàisyys painoivat

Pohjamon pariskunta harkitsi pitkään kahden palstansa liittämistä yhteismetsään. Heidän

poikansa ei aluksi ollut myötämielinen ajatukselle.

”Onhan se hyppy tuntemattomaan”, Mikko Pohjamo kuvailee.

Vaakakupissa painoi kuitenkin lähes 70 vuoden ikä ja 45 kilometrin matka palstoille.

Mikko on tähän saakka tehnyt ahkerasti itse metsänhoitotöitä, mutta vanhemmiten tahti hidastuu.

Yhteismetsän osakkuudesta houkuttelee sen helppous. Tulevat perilliset asuvat Etelä-

Suomessa.

”Helpompi on jakaa osuuksia kuin hoitaa metsää 600 kilometrin päästä”, Helena toteaa.

Osuus on myös helpompi myydä kuin suikaletila.

Rajoja vaikea löytää

Haukipudas-Onkamonselän yhteismetsään on niin ikään liittämässä metsäpalstansa leskeksi jäänyt **Eija Ollila**.

Ollilan kolme lasta eivät ole innostuneet metsänhoidosta,

eikä hän itsekään palstalla ole usein käynyt.

Nyt on siis hyvä tilaisuus käydä tarkastamassa rajat.

Honkanen harppoo parikymmentä metriä, pysähtyy rajalle ja levittää kätensä.

”Tässä se menee.”

Helppoa rajojen löytäminen ei ole. Voi vain kuvitella, miten vaikeaa rajapyykkien löytäminen on talven pimeydessä.

Hakkuukoneen kuljettajan on oltava tarkkana, ettei puuta mene nurin naapurin puolelta.

”Helppo ratkaisu”

Ollilan palsta on alkupäästään 16 metriä leveä, mutta levenee loppupäässä 30 metriin.

Kahden naapuripalstan kanssa tehtiin kolmisen vuotta sitten yhteishakkuu. Kylvetyt männyn- taimet kasvavat nyt kohti valoa.

Ollila jättää ne yhteismetsän hoiviin hyvillä mielin.

”Päätös liittyä yhteismetsään oli helppo”, hän toteaa. ”Palstaa ei tarvitse ruveta jakamaan perikunnan kesken.”

SUVI NIEMI

TILUSJÄRJESTELY

Metsätilat uuteen muotoon

Tilusjärjestelyyn on aihetta, jos palstat ovat hankalan muotoisia tai hajallaan toisistaan.

Maanomistajille ilmaisessa tarveselvityksessä metsä- ja maanmittausammattilaiset haastattelevat alueen maanomistajat ja kartoittavat heidän toivonsa.

Jos tilusjärjestelytoimitus hyväksytään, tilusrakenne puretaan ja maanomistajat saavat vaihdossa oman palstansa arvoa vastaavan palstan muualta toimitus-

alueen sisältä tai yhteismetsän osuuden, jos sellainen perustetaan.

Valtio korvaa nykyisin 80 prosenttia tilusjärjestelyn kustannuksista. **Yhteismetsien perustaminen** tilusjärjestelyn yhteydessä ei vielä ole tavallista, mutta Pohjois-Pohjanmaalla siitä on kokemusta.

Haukipudas-Onkamonselän yhteismetsään on liittymässä noin sata osakasta. Yksityisten maanomistajien lisäksi mukana on Oulun kaupunki. Lähde: Toimiva metsä -hanke

Lämpö-yrittäjyys parantaisi kuntien taloutta

Kunnan talous saattaisi lämpölaitoksen rakentamisen yhteydessä parantua jopa yli 100 000 eurolla, Motiva Oy:n teettämä tutkimus osoittaa. Tähän vaikuttaisivat etenkin yhteisö- ja tuloverotulojen kasvu.

Kunnat saisivat lisää verotuloja lämpölaitoksen rakentajien ja työntekijöiden palkoista. Myös polttoaineen tuotannosta ja jakelusta syntyvän voiton verotus lisäisi tuloja.

Lisää työllisyyttä ja ostovoimaa

Kotitalouksien lämmityskustannukset alenisivat selvästi, jos ne vaihtaisivat öljystä hakkeeseen.

Halvempi polttoaine lisäisi myös kotitalouksien ostovoimaa, joka ohjautuisi muuhun kulutukseen.

Lämpöyrityksen työllisyysvaikutukset ovat suurimmat rakennusvaiheessa. Kuitenkin myös yrityksen käyttö, kunnossapito ja polttoaineen hankinta työllistäisivät enemmän kuin öljylämmityksessä.

Vähemmän riippuvuutta tuontienergiasta

Polttoöljyn tuonnin vähentäminen parantaisi valtion kauppatasetta 100 000–300 000 euroa vuosittain. Teknologian ja laitteiden hankkiminen kuitenkin heikentäisi sitä hieman.

Lisäksi valtio menettäisi tuloja polttoaineen valmisteveroja. Myös hakelämpökeskuksen rakentamiseen myönnettävä tuki lisäisi valtion menoja.

Kotimaisen puuenergian käyttö vähentäisi pitkällä aikavälillä Suomen kasvihuonekaasupäästöjä. Samalla energiaomavaraisuus kasvaisi.

Uusi tapa tutkia kannattavuutta

Perinteisesti energiahankkeiden kannattavuutta on arvioitu vain investoivien yhtiöiden kannalta. Tässä tutkimuksessa selvitettiin myös kunta- ja kansantaloudellisia vaikutuksia.

Tutkimuksessa oletettiin hakeen tulevan yrittäjän omasta metsästä. Lisäksi lämmön hinta pidettiin samana sekä kunnille että yksityisille kiinteistönomistajille.

Selvityksen aikajänne oli 20 vuotta.

TIINA HEIKKINEN

Valkeakosken koulut voisivat lämmetä pelletillä

Valkeakoskella puun osuus lämmitysenergiasta on viitisen prosenttia. Suurin osa alueen kiinteistöistä lämmitetään Metsäkeskuksen laskelmien mukaan kaukolämmöllä ja fossiilisilla polttoaineilla.

Metsäkeskuksen Moteista megawateiksi -hanke on selvittänyt mahdollisuuksia lisätä puuenergian käyttöä Pirkanmaalla. Tavoitteena on edistää myös alaan liittyvää yrittäjyyttä.

Valkeakoskella kaukolämmöstä suuri osa ostetaan UPM:n Tervasaaren paperitehtaalta. Loppuosa tuotetaan maakaasulla.

”Tervasaaren tehdas käyttää lämmön tuotantoon pääosin puupohjaisia polttoaineita, kuten metsähaketta ja paperinvalmistuksen sivutuotteita”, kertoo bioenergia-asiantuntija **Perttu Ojakoski** Metsäkeskuksesta.

Näin ollen puun osuus energian kokonaistuotannosta onkin lähes kolmasosa. Se on saman verran kuin öljyn ja maakaasun käyttö yhteensä.

Metsäkeskuksen selvityksen mukaan Valkeakosken energiapuuvarat ovat noin 50 000 kuutiometriä vuodessa. Tämä vastaa noin kymmentä miljoonaa litraa kevyttä polttoöljyä. Määrällä lämmitettäisi vuoden aikana tuhat omakotitaloa.

Myös kaupungin kouluissa voitaisiin helposti siirtää puuenergian käyttöön korvaamalla öljykattila pellettilämmityksellä. Isoimmissa yksiköissä, kuten vanhainkodeissa, voitaisiin käyttää myös hakelämmitystä.

Puulämmitys tulisi kaupungille myös edullisemmaksi. Pelletit maksavat vain puolet ja rankahake neljäsosan öljyn hinnasta. Puuta kuitenkin tarvittaisiin määrällisesti öljyä enemmän.

TIINA HEIKKINEN